

TÜRK-İŞ TARİHİNDEN PORTRELER ESKİ SENDİKACILARDAN ANILAR GÖZLEMLER I-II

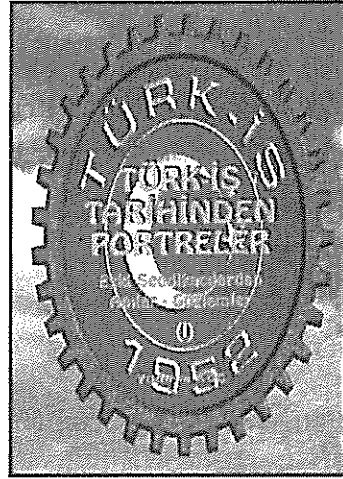
Hasan Tahsin BENLİ (*)

Yıldırım KOÇ

TÜRK-İŞ Yayını; Ekim 1999 (2.Basım);
Ankara.

Ülkemizde anı yazma geleneği pek yoktur. Önemli tarihsel dönemlere ait birçok bilgi, belge, anı, gözlem, değerlendirme, o günleri ya da olayları yaşayanlarla birlikte yok olur gider. Bunun yanında, ülkemizde geçmiş dönemlere ilişkin pek çok konu ya da olay hakkında yeterli ve sağlıklı yazılı kaynak bulmak da oldukça zordur. Birçok kurum, hem kendi tarihine hem de ülkenin tarihine ilişkin birçok konuya ya da olaya açıklık getirecek belgeleri ve diğer kaynakları "miadı dolduğunda" elden çıkarmış ve çoğunun yok olmasına neden olmuştur. Örneğin, Türk-İş gibi ülkenin en büyük ve eski işçi konfederasyonunun tüm arşivi 12 Eylül'den sonra dönemin genel sekreteri tarafından SEKA'ya gönderilmiştir.

Bugün, ne yazık ki, Türk-İş tarihine ve sendikal harekete ilişkin birçok bilgiyi, kişisel çabalarıyla belge ve bilgi toplamış, bunları tarihe ışık tutacak kaynaklar haline getirmiş araştırmacıların özel çabaları sayesinde öğrenebiliyoruz.

(*) Mülkiyeliler Birliği Genel Sekreteri

Bu önemli ve özverili çabayı harcayan araştırmacılardan biri ve en önemlisi kuşkusuz Yıldırım Koç'tur. Koç, Türk-İş ve sendikal tarihimize ilişkin yıllardır büyük bir çaba ve özveriyle topladığı belgeler ve derlediği bilgilerle bu alandaki en önemli eserleri araştırmacıların ve okuyucuların değerlendirmelerine sunmuştur.

Yıldırım Koç'un, son dönemde gerçekleştirdiği en önemli çalışmalarından biri de, belgeler üzerindeki araştırmalarına ek olarak eski sendikacılarla yaptığı sözlü tarih çalışmalarıdır. TÜRK-İŞ tarafından iki cilt halinde yayımlanan bu çalışma, bir yandan eski kuşak sendikacıların kişisel tarihlerini anlatırken, onların yaşamlarının fonunda ise ülkemizin 1930 ve 40'lı yıllarındaki devlet eliyle kalkınma çabalarını, işçi sınıfının yapısını, 1946 sonrası siyasi yapıyı ve örgütlenme çabalarını ortaya koymaktadır. Çalışma bu bakımdan yalnızca sendikal tarihle ilgilenenler için değil ülkemiz hakkında çalışma yapan tüm araştırmacılar ve tarihçiler açısından çok önemli bir kaynaktır.

Koç, bu çalışmanın önemini yine kendi yazdığı "Önsöz"de şu şekilde anlatmaktadır;

"Bu kitapta yayımlanan görüşmeler, büyük çoğunluğu çok renkli ve canlı kişiliğe sahip eski sendikacıların uzun ve hareketli yaşamlarından yalnızca çok küçük bir bölümünü yansıtıyor. Ancak, anı yazma geleneğinin ve alışkanlığının olmadığı ülkemizde ve özellikle sendikacılık hareketinde, burada aktarabildiklerimin bile yararlı olacağı kanısındayım. Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihini öğrenme çabası içinde olanların mutlaka ve mutlaka eski sendikacılarla görüşmeleri gerektiğine inanıyorum. Bu alanda çalışma yapan bir kişi olarak, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinin asıl dinamiklerini, okuduğum kitaplardan çok, konuştuğum sendikacılardan öğrendiğimi özellikle belirtmek isterim."

Biz de, Halil Tunç'un Ankara Bira Fabrikası'nda sırtlarında semerle sandık taşıyan işçilerin sırtlarındaki üç-dört santimlik nasırları, idarenin tüm engellemelerine rağmen, dönemin Tekel Bakanına göstererek nasıl yürüyen bant yaptırdıklarını ve bu hareketin fabrikada sendikal örgütlenmenin önünü açtığını; Nazilli Bez Fabrikası'nda devletin yalnızca işçi taşımak amacıyla yaptırdığı kara tren "Gıdıgıdı"yı ve daha birçok önemli bilgiyi ve ayrıntıyı öğrendik bu değerli çalışmadan.

Meğer öğrenmemiz gereken ne çok "ayrıntı" varmış.